

ПРАКТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

за предотвратяване на ПТП с деца и юноши през учебната година

Тези препоръки са формулирани на базата на анализа на пътно-транспортните произшествия с деца и юноши и изводите за обстоятелствата и предпоставките за тях. Насочват вниманието към предпазване от навлизане в рискови ситуации. Усвояването и спазването им изграждат защитно поведение както на водачите и възрастните, които се грижат за сигурността на децата и юношите, така и на самите малолетни и непълнолетни участници в движението.

Подготвени са в подходящ вид за директно използване в предавания и публикации и са предназначени за многократно излъчване и публикуване в средствата за масово осведомяване и в учебните форми.

Препоръките би могло да се използват и от педагозите в учебно-възпитателния процес по безопасността на движението.

“Пътна полиция” предлага на средствата за масово осведомяване да разпространяват активно тези препоръки в своите програми и издания с цел предпазване от нещастни инциденти на децата и юношите, които са особено застрашени да пострадат при пътни злополуки като пешеходци, пътници и водачи на превозни средства.

ДЕЦАТА СА ОСОБЕНО УЯЗВИМИ НА УЛИЦАТА

Най-малките ученици - първокласниците за пръв път ще отиват и ще се връщат от училище. Децата от началния курс и по-горните класове се налага да се адаптират след ваканцията, през която са загубили навици и рефлексии за безопасно придвижване по оживени улици.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ

1. Освен ангажиментите ви за осигуряване на учебници и облекло за ученика, се налага да отделите значително време и усилия, за да предпазите детето си от неприятен инцидент на улицата.

2. Още преди първия учебен ден трябва да изберете най-безопасния маршрут от дома до училище като обсъждате с

ученика как да пресича, да се оглежда, да не тича при пресичане. Маршрутът трябва да изминете няколко пъти, за затвърждаване на правилното наблюдение на движението и действията. Тренировките по маршрута трябва да завършат със своеобразен изпит – как детето се справя самостоятелно.

3. Много важно е да закупите на детето светлоотразителна жилетка, която ще го направи много добре видимо в светлата и особено в тъмната част от денонощието. При ранното стъмване през есента и зимата децата се прибират по тъмно. В неосветени участъци при пресичане те са в голям риск да бъдат блъснати от автомобил, чийто шофьор е заслепен от насрещни автомобили и същевременно не е намалил скоростта.

4. Потърсете за детето си връхни дрехи, чанти, ранички, обувки със светлоотразителни елементи “котешки очи”.

5. Когато детето ви е у дома, без надзор от страна на възрастен, а вие сте на работа, детето ви е в опасност при игрите навън. Отделете време, за да разговаряте с него и **проучете къде и с кого ще играе, когато вас ви няма.** Огледайте заедно с него подходящите места в квартала, които са по-далеч от улици с интензивно движение на автомобили.

6. Ако детето ви непременно държи да кара велосипеда, когато вие отсъствате от къщи, преди да дадете своето съгласие, заедно с него огледайте подходящите безопасни за това места в квартала - алеи, градинки, улици, затворени за движение. Уточнете с кои деца ще кара велосипед и поговорете с най-голямото дете от групата, като му гласувате доверие да насочва и контролира по-малките да не излизат на опасните улици с интензивно движение.

7. Много е рисковано и не е допустимо да бъде оставяно без надзор на възрастен навън да кара велосипед дете под 7-годишна възраст. Твърде опасно е и за по-големите - 10-12-годишни. **Ако няма кой да наблюдава малкото дете навън, по-добре е да се получи споразумение велосипедът да се кара само при присъствието на родителите.**

8. Ако в населено място забележите опасна игра на деца на и край платното, която ги поставя в риск да пострадат при пътна злополука, **не оставайте безучастни - направете забележка по подходящ начин като обясните на децата опасността и ги отклоните от риска.**

9. Децата до 14-годишна възраст са най-застрашени да попаднат в злополука **като пешеходци.** И без велосипед, детето

ви при игрите навън е в опасност, дори по-голяма, особено когато е **извън надзора на възрастен**. Огледайте заедно с детето си и неговите приятели местата, на които възнамеряват да играят през ваканционните дни и определете най-безопасните, като им насочите вниманието към най-важното изискване: никога да не прекрачват бордюра и да не стъпват на платното преди да са се огледали първо наляво, после надясно дали не приближава автомобил. **Дори да им струва, че автомобилът е далече, по-добре е да го изчакат и да пресекат чак когато платното е напълно свободно**. Обяснете им, че най-опасни са леките автомобили, защото се движат по-бързо от товарните и автобусите.

10. Много са пътните злополуки с тежки последици поради **управление на мотопеди и мотоциклети от непълнолетни юноши**. Тъкмо в малките населени места, по пътищата и улиците в тях и в близост до тях стават най-тежките катастрофи с такива водачи. Не се качвайте на мотоциклети и мотопеди, ако по-големи от вас ви предложат да ви повозят. Някои от тях вероятно са неспособни и може да предизвикат злополука.

11. При превозване на деца до 12-годишна възраст в автомобила, спазвайте непременно законовото задължение да ползвате за това **обезопасителни системи за деца /седалки и столчета/**.

12. Децата са в особено голяма опасност да пострадат, когато са притеснени, че закъсняват за училище. Тогава пресичат тичайки, без да се оглеждат. Внушете на детето си по най-убедителен начин, че дори да закъснява, не трябва да тича през улицата, а да спазва точно правилата за пресичане.

13. Научете детето когато трябва да премине през оживено опасно кръстовище с интензивно движение, да пресича заедно с основната група пешеходци /възрастни/ като същевременно се оглежда.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ВОДАЧИТЕ

1. Никога не забравяйте, че детето, намиращо се в нашето полезрение на и край платното, във всеки момент представлява сериозна опасност и предпоставка за злополука. Детето не е “малък възрастен” и не можем да очакваме от него логично и адекватно поведение. То е подвластно на своите емоции в играта и предприема експулсивно действия, без оглед на

безопасността си. **Още при забелязване на деца на и край платното следва да се подготвим за евентуална изненада:** да отнемем газта, да намалим скоростта с готовност за спиране или спасителна маневра. Често, **дори и да стои спокойно на тротоара**, детето се втурва нелогично на платното без да се огледа и попада в опасната зона на движещ се автомобил. Не са рядкост и случаите, когато детето изскубва ръката си от тази на възрастния, който го води, и тичешком излиза на платното.

2. В населено място, особено по оживени улици с търговски обекти и интензивно пешеходно движение и ограничена от паркирани автомобили видимост, се движете със скорост под максимално разрешената, с готовност за реагиране при внезапна поява на дете - пеш, на велосипед, със скейтборд или ролкови кънки. Пресичайки внезапно между паркирани автомобили, **малкото дете, поради ниския си ръст, е невидимо за вас** и внезапно се появява в "опасната зона" пред автомобила.

3. Непрекъснато **прогнозирайте** при шофиране в населено място откъде може да ви изненада дете с внезапно пресичане на платното. Характерни места, където това често се случва, са спирките на обществения транспорт, сигнализираните пешеходни пътеки, оживените централни улици, с колони паркирани автомобили отстрани; отсечки, преминаващи покрай паркове и градинки. Опасността е по-голяма, ако участъкът позволява по-голяма средна скорост - булевард, улица с по-широко платно. При наличие на симптоми за поява на деца на платното, поддържайте и по тези трасета **по-ниска скорост**.

4. Ако **от порта на дворна ограда изскочи дете** и, без да се огледа, притича през платното, бъдете нащрек и веднага намалете скоростта, защото след него би трябвало да очаквате **излизане на друго дете**, участващо в гоненицата.

5. Търкулналата се на платното топка иззад оградата на къщата е сигнал, че след нея веднага **ще изтича дете**. Бъдете готови за спиране.

6. Ако от двете страни на платното на банкета или тротоара има деца, които разговарят отдалече, бъдете в готовност за спиране, тъй като е голяма вероятността някое от децата да се втурне през платното към другите.

7. Когато дете стои на тротоара или пред пешеходната пътека, предвидливо намалете скоростта и се опитайте да осъществите **визуален контакт с него**, т.е. да се убедите, че детето е възприело вашия автомобил. Но дори и това не е

достатъчно, за да сте спокойни, когато преминавате покрай него. Дори и да е обърнало главата си към автомобила ви, още не е сигурно дали то ще остане на мястото си или ще излезе внезапно на платното.

8. Ако в населено място **застигате група деца**, които вървят отдясно по платното, с гръб към вашия автомобил, намалете скоростта. Трябва да се убедите, че те са възприели приближаването на автомобила ви. Подайте къс сигнал с клаксона, за да съобщите за приближаването си. Ако децата не реагират, повторете. Ако едно от тях обърне глава и види автомобила ви, това още не означава, че и останалите са го възприели. В последния момент **някое от децата може да изтича наляво на платното пред автомобила.**

9. Ако забележите дете, което се кани да пресече улицата по пешеходна пътека, но се колебае дали да навлезе на платното, виждайки приближаващия ви автомобил, и дори прави крачка и се връща отново, по-добре **намалете скоростта, спрете и му дайте знак с ръка да пресече спокойно.** Защото не може да сте сигурни дали то няма да се втурне в последния момент на платното тичешком. Не забравяйте, че много от децата са убедени погрешно, че на пешеходна пътека имат пълно предимство и поради това са склонни внезапно да излязат на платното, с измамна сигурност, че шофьорът ще спре на всяка цена и ще ги предпази.

10. Децата нелогично се плашат повече от по-големите, товарни автомобили, макар че са по-бавни, а не толкова от леките, които са по-опасни, защото се движат с по-голяма скорост. **Ако сте зад волана на лек автомобил, вие сте в по-голям риск да блъснете дете.** Вероятността то да предприеме внезапно пресичане пред вашия автомобил е по-голяма. Затова компенсирате тази опасност **с по-ниска скорост.**

11. Когато решавате да спрете и да пропуснете дете да пресече по пешеходната пътека, непременно погледнете на огледалото за обратно виждане дали в този момент зад вас в съседната лента не приближава с висока скорост друг автомобил, чийто шофьор е решил да ви изпревари. Той не би видял детето, което пресича пред вашия автомобил и би го блъснал, след като то се появи внезапно в опасната зона на неговия автомобил.

12. В населено място по лентата за насрещно движение в обратна посока се движи товарен автомобил, с който предстои

да се разминете. Същевременно, макар и не на толкова близко разстояние, виждате дете, което гледа към товарния автомобил и го изчаква да премине, за да пресече улицата. Вниманието му изцяло е насочено към товарния автомобил и затова не възприема вашия, който приближава от другата посока. Намалете скоростта, **защото веднага след преминаването на товарния автомобил**, детето ще се втурне да пресича и ще излезе пред вашия в опасната зона.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДЕЦАТА И ЮНОШИТЕ

1. Винаги спазвайте правилата за движение и пресичане. Често тротоарите са заети от паркирани коли. Оглеждайте се много внимателно, когато се налага да слезете на платното. Когато се наложи да пресечете оживена улицата, по-добре е учениците да се съберат в компактна група и преминат през платното само при зелен сигнал на светофара, или - ако няма светофар - само когато платното е напълно свободно, без приближаващи от двете страни автомобили.

2. **Никога не пресичайте платното тичешком.** Спрете до бордюра, огледайте се внимателно първо наляво, после надясно и направете крачка на платното **само когато не приближават автомобили**, които са вече в опасна близост, и като прецените, без колебание, че сте в пълна безопасност.

3. Когато пресичате оживени кръстовища със светофарна уредба, **не бързайте да навлизате на платното веднага след като светне зеленият сигнал** за пешеходци. Въпреки разрешаващия сигнал, първо се огледайте в двете посоки, защото винаги има автомобили, които навлизат в кръстовището в последния момент, на червено, и то с висока скорост.

4. Не пресичайте между паркирани автомобили. Шофьорите не могат да забележат дете с нисък ръст, което се опитва да пресече между колите и не би успял да спре и го предпази при внезапното му появяване на платното.

5 .Много от пострадалите деца и юноши в момента на катастрофата са били **пътници в автомобилите, карани от родители, приятели и близки.** Тогава те се оказват безпомощни потърпевши . Когато се возите в автомобил, по-добре седнете на задната седалка. Ако баща Ви не е осигурил обезопасителна седалка или столче с колани, би трябвало да настоявате, за да ви превозва безопасно до училище и обратно. По-големите ученици

с по-висок ръст задължително трябва да ползват стандартните предпазни колани в автомобила.

6. Ако се страхувате да пресечете улицата, заради бързо движещи се многобройни автомобили, помолете някой възрастен да ви преведе през платното.

7. След учебните занятия по обратния път до дома децата често започват игри и то на платното или близо до него. Не участвайте в тези игри, защото може да се увлечете и да излезете внезапно и без оглеждане на платното. Предупредете и другите деца за опасността.

ОДМВР-РУСЕ